

Nú má farast undir ein miðvísan mentunnar-politikk, -

vit hava ikki ráð at biða longur, sigur Kári Petersen, fulltrúi, í viðtal við SOSIALIN

SOSIALURIN hevur havt hesa samrøðu við eitt av vaeleynu-num í Suðurstreym, Kára D. Petersen, fulltrúa á landskrivstovu.

Vit: Hvat er tað, sum tú mest tekst við úti í Tinganesi?

Kári: Tað er alt møgult, men mest kommunuviðurskifti, ídnaðarmál og stuðul til skipa-bygging.

Vit: Hvat fær ein mann til at lata seg stilla upp til lög-tingsval?

Kári: Teir flestu gera tað væl, tí politiska felagið, sum tú ert limur av, ynskir tað.

Vit: Er tað ikki skeiðt av einum embætismanni í umsit-ingini, at taka aktivt lut í po-litikk?

Kári: Ein embætismaður skal í arbeiði sínum ikki hugsa í politiskum banum, hann skal syrgja fyri at tey mál, sum politikarin skal taka støðu til, eru so væl fyrirreikað, sum gjørligt, og hann skal avgreidda málini, tá avgerð er tikið. Men eg haldi at tað ber væl til at hava eina politiska hugsjón og arbeiða fyri henni og kortini gera eitt reit sakligt arbeiði sum embætismaður. Tá tú ar-beiðir við samfelagsmálum, vil tað altíð vera okkurt, tú ikki ert nogdur við ella vildi havt óðrvisi, og soleiðis sum sam-felagið hjá okkum er skipað, ert tú við til at skapa fram-tíðina bæði sum veljari og sum vaeleyni. Í einum so litlum sam-felag sum okkara hevur tú ikki rætt til at bera teg undan, bert tí tú ert embætismaður.

Vit: Vil tað siga, at tú ert misnøgdur við tað, sum parta-mennirnir hjá tær hava fingið av skafti hetta valseiðið?

Kári: Tað kann eg júst ikki siga, eg haldi, at væl er fing-ið burturúr eftir umstøðunum, men tað er klárt, at tá flokk-urin bert hevur 7 av 26 ting-monnum, so mugu nógv mál ligga óloyst, sjálvst um viljin hevur verið góður. Eisini forir tað við ser at nógv mál verða loyst á ein annan hátt, enn javnaðarflokkurin kundi ynskt.

Vit: Um tú skuldi verið við til at forma politikkin tey komandi 4 árin, hvat hevði tú so lagt stórstan dent á?

Kári: Fyri tað fyrsta má haldað fram við teirri út-bygging, sum er hend í hesum valseiðinum, vit mugu trooka á at útbýggja ein ídnað við síðuna av fiskivinnuni og fiski-ídnaðinum.

Vit: Tú vart onkutíð vil til »Dagsins mál« í útvarpinum og hevði líkasam hug at loypa á alt, sum æt privatfyrirtekur. Ynskir tú livið av teimum?

Kári: Eg ynski ikki livið av privatum fyrirkomum, tað ger

javnaðarflokkurin heldur ikki. Tað, sum vit vilja hava broytt, er hetta, at tað almenna í dag figgarliga er við í næstan øl-lum fyrirkassemi, uttan at hava nóg stóra ávirkan á hvussu fyrirkokan verður leidd. Tá tað so gongur galið og ein fyri-tøka er við at fara um koll, so má landið taka um endan, fyri m. a. at forða fyri arbeiðs-loysi. Men tað eru somu menn, sum halda fram sum leiðarar av fyrirkokuni. Hetta haldi eg vera skeiðt.

Eg dugi ikki at siggja betur enn, at kemur ein fyrirkoka so-leiðis fyri, má privatmaðurin av við hana. Er fyrirkokan neyðug, og hevur hon livi-møguleikar, ja so skal tað al-menna yvirtaka hana. Orsøkin til at hetta ikki hevur verið gjørt er væl, at javnaðarflokk-urin er einsamallur um hesa hugsan.

Sunnar privatar fyrirkokur, drívnar av dugnaligum og ini-tiativrikum monnum, er eingin orsøk at yvirtaka. Men krevgjast má, at yvirskotið verður rættvíst býtt.

Eitt annað, sum eg havi heft meg við er skipabygging-in. Skipaegjarin skal eiga 10 pst. av kostnaðinum, men fær tað dupulta ella meira sum stundning frá landinum. Landið hevur ikki eitt orð at siga, hvussu skipið verður drivið. Tann, sum kemur við hesum 10 pst. er oftani hann, sum skal verða útgærdarmaður, og størsti áhugi hansara kann vera, at fáa ser ein stóran kunda. Eg eri ikki fyri at taka hesa stundningsskipan av, men kundi hugsað mær, at landið fekk stórra ávirkan, og at vit kundu syrgt fyri, at ikki nakar útgærdarmaður sat og mjólkaði skipinum.

Annars skulu vit stuðla øl-lum fyrirkassemi; men skal tal-an verða um so stóran iløgur, at landið má hjálpa til, hevði mær dámt best, at landið var eigari ella medeigari og hevði ávirkan hareftir.

Vit: Tað verður sagt, at eitt virki í almennari ogn kann ikki ganga, tí tann persónligi áhugin er ikki til staðar.

Kári: Hjá eini litlari fyri-tøku er persónligi áhugin íva-leyst ein drívkraft; men eingin skal bílla mær inn, at ein dugnaligur stjóri í einum stør-um partafelag hevði arbeiði

Kári Petersen

óðrvisi, um tað var landið, sum var arbeiðsgevari hansara. Samanfatandi kann eg siga, at vit vilja sleppa undan at virði verða soplað burtur, og vit vilja, at allar ágóði verður rættvíst býttur imillum borgar-arar.

Vit: Skulu vit fara upp í fel-agsmarknaðin?

Kári: Felagsmarknaðurin gev-ur mangar fyrimunir; men vit meta fiskimarkið at hava so stóran týdning, at vit fara at verða utanfyri, um vit ikki sleppa at hava sjóokið fyri okkum sjálvar. Tað verður sagt, at sjálvst um aðrir fáa rætt at fiska innanfyri, so kunnu vit seta í verk friðingar-tiltøk t. d. banna troling, sum nú, og hetta vil so galda fyri allar tjóðir. Men vit eru ikki nøgdur við hetta. Vit vilja sleppa at fiska á sjóoki okk-ara, sum vit sjálvir vilja, ut-tan at aðrir skulu fáa sama rætt.

Vit: Er nóg mikið gjørt á mentunarlaga okinum?

Kári: Nakað er gjørt, men ikki nóg mikið. Tey materiellu krøvini hava verið so stór, at tey hava kravt næstan alt. Men nú má farast undir ein mið-vísan mentunnarpolitikk, vit hava ikki ráð at biða longur. Hetta hava eisini allar teir, sum hava ofrað tíð og kreftir á hesum okinum, hetta uppi-borið.

Vit: Virkar landsumsitingin nóg væl?

Kári: Tíðirnar eru broyttar síðani 1948, og málini sum um sitast skulu, eru vaksin nógv, og krøvini eru vaksin. Ein broyting er neyðug.

Vit: Er neyðugt at seta meira fólk við hægri útbúg-ving?

Kári: Ja nøkur, men ein partur av starvsfólkinum í um-sitingini í dag, kann eftir mím-um tykki átaka sær stórra upp-gávur, um hetta fólkid fær nakað av útbúgving afturat.

ÚTVARPIÐ

Leygardagin 24. oktober.

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Harmonikuløg.
19.00 V 4.
20.30 Nocturne.
21.00 ST 25 ár.
21.20 Top of The Pops.
Brian Matthew.
22.05 Hitt heilaga evangelium skrivar...
22.15: Veðurtíðindi og tíðindi.
22.20 Dansimusikkur.

Sunnudagin 25. oktober

14.00 Veðurtíðindi og tíðindi.
14.10 Tónleikasending.
14.30 Kvøðuljómar.
17.00 Gudstenasta.
18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.

Mánadagin 26. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Úr ymsum heraðshornum
19.00 Politisk sending:
Føroya Framburðsflokk-ur.

Týsdagin 27. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Barnaútlarpíð.
19.00 Politisk sending:
Tjóðveldisflokkurin.

Mikudagin 28. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Tónleikur.
19.00 Politisk sending:
Sjálvstýrisflokkurin.

Hósdagin 29. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Tónleikur.
19.00 Politisk sending:
Javnaðarflokkurin.

Fríggjadagin 30. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Tónleikur.
19.00 Politisk sending:
Sambandsflokkurin.

Leygardagin 31. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 V 4 dráttur.
19.00 Politisk sending:
Fólkaflokkurin.
20.30 Nocturne.
21.00 Upplæstur.
21.20 Top of the Pops.
Brian Matthew.
22.05 Hetta heilaga evangelið skrivar...
22.15 Veðurtíðindi og tíðindi.
22.20 Dansimusikkur, til. kl. 23.15.

Hví skulu øll ganga í skúla?

Tá vit hoyra fólk tala um spurningin at ganga í skúla (her meina vit við at ganga í skúla eftir at tann tvungna undirvísingarskyldan er av), verður tað ofta tikið til, at samfelagið hevur meira brúk t. d. fyri fiskimonnum at manna skipini við enn øllum hesum lesandi ungdominum.

Er tað av berum vælvilja, móti skipunum og ungu monnum sjálvum at sagt verður so?

Neyvan! Tí leggið merki til, hvørji tala so — tað eru júst tey, sum lata sín egnu børn á ein skúla fyri og annan eftir.

Ongantíð ov nógv kann ein tala til fólk og tá helst ung-fólk, um at gera brúk av teim skúlum, sum finnst, tað kem-ur sum oftast teim sjálvum til góða seinni. Nú er so væl verið hjá okkum, at øll vaks-in eisini kunnu fáa undirvísing av ymsum slag.

Men hyggja vit út um okk-ara egna landamark, so finnst tað meira enn 800 millión-ir av fólk, sum ikki duga at lesa ella skriva. Unesco hevur heitt á øll 126 limaland síni um at kunngerá og víðgera í bløðum TV og útvarpi spurn-ingin analfabetismu og figgar-liga broyting í samband við hesa.

Kanna vit eitt kort yvir analfabetismu og eitt við lág-um livifóti, siggja vit straks, at hesi finnst í somu londum. Batan í vinnulívi, í heilsurokt og sjúkrafyribyrgjan kemur trekkir fram á teim stóðum, har fólk ikki duga at lesa.

Ymsar meiningar kunnu vera, um skrivi- og lesikunstur-

in, sum í Europa kom í hól-unum á bókprentarakunstinum og framleiðslu av pappiri, er eitt neyðugt lið í figgarligari og mentunarlígar broyting, ella um transistorradio og TV vilja yvirtaka leikpartin hjá bókini — serliga har fólk bókliga sæð standa aftirliga.

Sum ein tvørskurð kunnu vit siga, at vit kunnu læra onnur at gera pappír og at nýta prentmaskinur, at endurprenta tekningar og leggja til rættis handrit — at organisera bóka-solur og bókasøvn. —

Nýtslan av málinum, nýtslan av skriftini, skapanin av tekst-ini, so hin nýggi lesarin skilur hana, tilevnanin av innihaldi-num, so tann ið lesur verður hugtikin, alt hetta má tilev-nast innanfrá.

Men sum sagt: Latið okkum visa fólk á, at tað er sam-band millum hesi bæði: út-búgving og frægari lønurtok.

H.

Spinnið í Gøtu

tygum fáa gott tógv, og skjóta avgreiðslu.

Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sleg av føroyskum tógvi.

TØTINGARVIRKIÐ

v/ Olavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

FØROYA

BANKI

bauki FØROYA